

Høringssvar Tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO) 2025

Dato: 25.02.2025

Til: Energidepartementet

Fra: Natur og Ungdom, Naturvernforbundet, Greenpeace

TFO-ordningen har som mål å legge til rette for verdiskapning, skape positive ringvirkninger på fastlandet, og opprettholde Norge sin posisjon som stabil energileverandør til Europa. De undertegnede organisasjonene mener at en utlysning av TFO for 2025 ikke vil være tjenlig for disse målene. Utlysningen av TFO for 2025 vil tvert om være en bremsekloss for fremtidig verdiskapning og fastlandsindustri, samt være overflødig i Europas energimiks. Det er viktig å satse på en norsk omstilling til et lavutslippssamfunn, ikke videre norsk olje- og gassleting. Bruk av fossile energikilder som kull, olje og gass er den største årsaken til den globale klimakrisen. Videre utdeling av letelisenser er uforenelig med vårt ansvar til å bidra med å stanse klimaendringene, og i motsetning til internasjonale anbefalinger og statlige miljøfaglige råd.

Våre hovedinnspill

- Avlyse utlysning av TFO for 2025
- Avskaffe TFO ordningen og ordinære konsesjonsrunder permanent
- Ikke forlenge eller fornye aktive utvinningstillatelser på norsk sokkel

Om Energidepartementet ikke vil lytte til innspillene presentert ovenfor, vil vi også argumentere for hvorfor utvalgte blokker burde fjernes fra TFO-utdelingen 2025 av hensyn til verdifull og sårbar natur.

Majoriteten av blokkene foreslått i TFO 2025 ligger delvis innenfor, eller helt innenfor særlig verdifulle og sårbare områder (SVO). De undertegnede organisasjonene mener at SVO-er må vernes både mot petroleumsvirksomhet og annen menneskelig aktivitet. For å sikre beskyttelse av våre mest verdifulle og sårbare områder er det viktig å sørge for at det ikke deles ut nye oljeblokker innenfor særlig verdifulle og sårbare områder.

Klimakonsekvensene av norsk olje- og gassproduksjon

2024 var det første året som var 1,5 grader varmere enn førindustrielle nivåer. Konsekvensene var ekstremvær med kraftige stormer og flom til hetebølger, tørke og skogbranner. Verden står foran et veiskille. FNs klimapanel sin sjette hovedrapport advarer om 3,2-grader oppvarming innen 2100 om ikke klimapolitikken skjerpes. Om 2-graders målet skal nås og sjansen for å begrense oppvarmingen til nær 1,5 grader skal være mulig, kreves det umiddelbar og drastisk endring i alle sektorer. 2025 må bli året Norge velger å gå denne veien. Utslipp fra eksisterende

fossil infrastruktur vil bidra til 1,5-graders oppvarming, og videre vil utslipp fra planlagt utvinning av fossil energi ta verden mot over 2-graders oppvarming. Med andre ord er det ikke plass til å lete etter mer Norsk olje og gass dersom verden skal nå sine klimamål.

Klimautvalget 2050, nedsatt av regjeringen, var tydelige i sin utredning om hva som må gjøres for at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050. Aktiviteten i petroleumsutvinning må reduseres ut over forventet aktivitetsnivå frem mot 2050, for å unngå at sektoren legger beslag på knappe ressurser som kraft og kompetanse, og dermed vanskeliggjør omstillingen til et lavutslippssamfunn. Dette er særlig viktig i en tid preget av usikkerhet rundt energi.

Klimautvalget anbefaler å lage en nedtrappingsplan for norsk sokkel for å sikre at Norge når målet om 90-95 prosent utslippskutt innen dette, slik det er nedfelt i klimaloven. Det er kun 25 år igjen til 2050. Likevel har en slik plan ikke blitt utformet. Frem til dette er på plass, mener utvalget at det ikke bør deles ut nye letelisenser på norsk sokkel. De undertegnede organisasjonene støtter denne anbefalingen, og mener derfor at TFO 2025 bør avlyses frem til regjeringen har kommet med en troverdig plan for hvordan vi skal gjennomføre omstillingen til et lavutslippssamfunn.

I tillegg anbefaler klimautvalget "Permanent stopp i letevirksomhet uten direkte tilknytning til eksisterende infrastruktur." Forslagene til å utvide TFO med 68 blokker i Barentshavet, dobbelt så mange som i 2024, strider med denne anbefalingen. Tiden renner ut for å være et lavutslippssamfunn innen 2050. Det er ikke plass til å først bygge den nødvendige infrastrukturen og deretter initiere letevirksomhet i Barentshavet.

Den usikre fremtiden til norsk olje og gass

Energidepartementet begrunner utdelingen av nye TFO-er med posisjonen til Norge som en stabil energileverandør til Europa. Det er derimot usikkert om videre utvinning i nye områder er lønnsomt eller nødvendig i Europas fremtidige energimiks. Finansdepartementet, Rystad Energy og IEA anslår at oljeprisen vil være lav innen 2040 (Klimaomstillingsutvalget 2020). Rystad Energy anslår videre at det er 77% mindre utvinnbare ressurser i Barentshavet enn sokkeldirektoratets egne anslag (Rystad Energy). Dette betyr det er tvilsomt om de foreslåtte områdene i Barentshavet vil være lønnsomme.

Det er videre svært usikkert om videre leting etter norsk gass vil være hensiktsmessig. Norsk gass er avhengig av europeisk etterspørsel, ettersom rundt 95% av gassen vår selges til EU. Samtidig har EU-kommisjonen uttalt at de ønsker å kutte rundt 80% av forbruk av fossilt brensel innen 2040. Selv om Europa ønsker norsk gass nå, betyr ikke det at etterspørselen vil holde seg lik i fremtiden, dette burde tas høyde for når en foreslår å utvide leting etter norsk gass.

Rapporten "On Thin Ice" fra 2024 anslår også at norsk gass kan være overflødig i EU sin energimiks allerede i 2035, om EU gjennomfører sine klimamål og klimapolitikk (On Thin Ice 2024). En trygg norsk styring av olje og gass-industrien burde innebære å ta utgangspunkt i at EU gjennomfører politikken de har uttalt at de skal gjennomføre.

TFO kan ikke utdeles i SVO

Skal nye letelisenser deles ut, er det særdeles viktig at de ikke deles ut i særlig verdifulle og sårbare områder. Norske havområder er under sterkt press fra petroleumsvirksomhet, trålfiske og klimaendringer. Områder definert som SVO burde forvaltes på en forsvarlig måte, og det er derfor spesielt viktig å skjerme disse områdene fra store menneskelige belastninger. Å bedrive petroleumsvirksomhet i SVO-er vil være en uakseptabel belastning, og er ikke i tråd med bevarelsen og skjermingen disse områdene burde ha.

Blokkene foreslått i TFO-utdelingen 2025 overlapper i stor grad med områder definert som SVO. Av de 68 blokkene foreslått i Barentshavet overlapper 60 av de med etablerte SVO-soner. Videre overlapper 2 av de foreslåtte blokkene i Norskehavet med SVO-sonen Kystsonen Norskehavet Nord.

Under følger en oversikt av de foreslåtte blokkene som befinner seg innenfor SVO og foreslått SVO.

SVO Havområdene rundt Svalbard 7316/1,2

(Blokker med overlapp i SVO) 7216/4

SVO Det sentrale Barentshavet 7329/1,2,3,4,5,6,7,8,9

(Blokker med overlapp i SVO) 7330/1,2,4,5,7,8,9

7331/7,8,9,10,11,12

7332/7,8,9,10,11

7333/7

SVO Eggakanten Nord 7315/1,2,3,4,7,10

(Blokker med overlapp i SVO) 7316/1

7215/1,4,5,6,7,8,10,11

SVO Senja-Tromsøflaket 7215/8,11

(Blokker med overlapp i SVO)

SVO Kystsonen Finnmark 7129/2,3,5,6,8,9

(Blokker med overlapp i SVO) 7130/4,5,6,7,8,9

7131/7

SVO Kystsonen Norskehavet Nord, 6408/4,7

(Blokker med overlapp i SVO)

SVO-sonene: Havområdene rundt Svalbard, Det sentrale Barentshavet, Eggakanten Nord, Senja-Tromsøflaket og Kystsonen Finnmark – er kartlagt av Miljødirektoratet som viktige økosystem og biologiske mangfold i norske havområder. Havområdene rundt Svalbard og det sentrale Barentshavet er viktige leveområder for sjøfugl, samt oppvekstområder for torsk og lodde. Eggakanten Nord har rike bestander av plankton, fisk og sjøpattedyr. Senja-Tromsøflaket har viktige gyteområder for nordøstarktisk torsk og hyse som er sårbare for forstyrrelser. Kystsonen Finnmark er et av Norges er et område med oppvekst- og beiteområder for fisk, sjøfugl og marine pattedyr. Ifølge Miljødirektoratets vurderinger vil petroleumsvirksomhet i disse områdene medføre høy risiko for skade på økosystemene, blant annet gjennom oljeforurensning, utslipp av miljøskadelige kjemikalier og forstyrrelser av sårbare arter. I tillegg til det økte presset fra klimaendringene vil ytterligere påvirkning kunne få alvorlige økologiske konsekvenser.

Konklusjon

Det er på overtid at Norge begynner med en nedtrapping av petroleumsindustrien, derfor er det skremmende at TFO-ordningen fortsetter å utvide norsk sokkel i eksponentiell fart. Spesielt urovekkende er det også at det ikke virker som om det er tatt noe hensyn til våre sårbare og verdifulle havområder i utlysningen av TFO 2025. Norge har et ansvar å ta vare på våre havområder, og et internasjonalt ansvar å nå klimamålene for 2030 og 2050. En utvidelse av petroleumsindustrien er uforenelig med disse målene. Når det også er uvisst om Europa vil trenge gassen vår i samme grad i nær fremtid, er det tid for å satse på ny grønn industri i Norge, og ikke låse kapasiteten vår i en industri med en utløpsdato. Norge vil ligge bakpå i industriutviklingen og det stadig fremvoksende nye energimarkedet, om ikke det satses på nye energikilder fremfor petroleumsindustrien.

Vårt hovedinnspill til TFO 2025 er at den må avlyses.

Om ikke dette innspillet tas til følge, ber vi Energidepartementet lytte til vårt innspille om å ikke ytterligere utvide TFO inn i SVO-områder. Ikke bare vil en utvidelse av petroleumsvirksomhet i disse områdene bidra til å forsterke klimakrisen, men det vil også utgjøre en stor risiko for verdifull og sårbar natur og arts mangfold. Særlig kan vi ikke godta at det utlyses blokker som overlapper med Trænarevet.

Dersom TFO likevel utlyses for 2025, ber vi om at dette blir det siste året nye arealer på norsk sokkel lyses ut. Om Norge skal nå egne og internasjonale klimamål, haster det å omstille seg fra fossil til fornybar energi.